

BELOKRANJEC

Izhaja 1. in 15. vsakega mesca. — Naročnina za celo leto znaša K 1.50.

Glasiilo belokranjskih kmetov.

Vse pošiljatve prosimo na naslov „Belokranjec“ Gradac, Bela Krajina.

Geslo: Na delo za staro pravdo.

I. letnik.

Ljubljana, dne 1. malega srpana 1908.

Štev. 8.

Uredništva vseh slovenskih in hrvaških listov prosimo, naj nam jih pošiljajo v zameno, ker jih bomo porabili za otvoritev javne čitalnice v Gradacu.

V zameno dobivamo dosedaj:

Belgrad:	1. Slovenski Jug.
Celje:	2. Narodni List.
Celovec:	3. Korošec.
Chicago:	4. Proletarec.
Kamnik:	5. Naš List.
	6. Slov. Gospodinja.
Kranj:	7. Gorenjec.
Ljubljana:	8. Dom. Ognjišče.
	9. Slov. Meščan.
	10. Slov. Branik.
	11. Svoboda.
	12. Zvonček.
Maribor:	13. Gospodarske Novice.
	14. Slov. Gospodar.
Praga:	15. Svobodna Misel.
Joliet Ill.:	16. Amerik. Slovenec.
Gorica:	17. Primorec.

V čitalnici bodo izloženi vsi časopisi, kar jih dobimo v zameno.

Uredništvo.

Belokranjecem v pomislek in spodhudo.*)

Piše J. M.

III.

Glavni pridelek, za katerega dobi Belokranjec res nekaj denarja, je vino. Od kar so se nasadili po trtni uši opustošeni vinogradi, narašča množina vina od leta do leta in imamo sedaj že toliko te zlate kapljice, da moramo gledati, da se začne vino iz Bele Krajine izvažati, ker ga ne bodo mogli pokupiti samo domači gostilničarji. Naše vino ima primeroma jako visoko ceno (44—52 K za hehtoliter, tudi več). Domačini imajo še vedno raje na stari način narejeno vino, kateri način obstoji v tem, da se pusti zmečkano grozdje v kadeh ki-

*) V zadnjem članku (št. 5.), kjer se govori o izoliranih ploščah pri zidovjih, izostal je v stavku: Take stene se jako počasi suše... stavek, ki nimajo izoliranih plošč. Stavek se naj glasi torej: Take stene, ki nimajo izoliranih plošč, se, ako postanejo vlažne, jako počasi suše itd. itd.

peti i to celo 8—10 dni. S tem dobi vino toliko čreslovine, da je trpko in včasih tudi več ali manj grenko; grenkobe se navzame vino iz pecljev. Ako hočemo izvažati vino izven Bele Krajine, morali se bomo ravnati pač po okusu kupcev ne pa samo po svojem. Po drugih krajih ljubijo vinopivci mehko in po severnejih, kamor edino je naš izvoz mogoč, le belo vino. Gledati bo torej treba, da ne bo vino trpko in da prešamo belo grozdje zase, črno pa zase, belo za prodaj, črno za domačo porabo. Treba bo tudi grozdje odbirati in posebno tudi gledati, da ne zmečkamo gnilega ali nagnitega grozdja z zdravim.

Naše kletarstvo je na jako nizki stopinji in zlasti naše zidanice, posebno še hrami (kisi, suhote) so za zorenje in spravljjanje vina neprikladni. Vsaki čas čujem vinogradnika trditi, da vino, ki ne prekipi prvič do dobra na tropu v kadi, ni stanovitno in se ne čisti dosti hitro. Res je to, krive so pa tega naše shrambe. Ako kipi mošt, ki se ga precej iz grozdja izpreša,

Podlistek.

Karma.

Grof L. N. Tolstoj.

(Konec.)

Čim so razbojniki izginili, se približa mladi menih ranjencem, da bi jim pomagal. Toda vsi so bili že mrtvi, samo pri Madaguti je bilo še čutiti znake življenja. Menih pohiti torej k majhnemu potoku, ki je tekkel tam blizu, zajame s svojim vrčem vode ter jo prinese umirajočemu.

Madaguta odpre oči ter reče škripaje z zobmi:

„Kje so nehvaležni psi, ktere sam tolikokrat peljal na gonjo? Brez mene bodo kmalu izgubljeni, kot žakali, katerim so lovci za petami.“

„Ne mislite več na svoje tovariše, na sokrivce Vašega pregrešnega življenja. Pomislite rajše na svojo zadnjo uro in na svoje zveličanje. Napijte se tule vode in dajte, da

Vam zavežem rane. Mogoče Vas še rešim smrti!“

„Tega ni treba,“ reče Mandaguta; „jaz sem izgubljen; ti lopovi so me ranili smrtno. Oh, ti strahopetci! ti nehvaležneži! Tiste udarce so mi dali, katerih sem jih sam naučil.“

„Žanjete to, kar ste sejali; če bi bili naučili svoje tovariše kaj dobrega, bi Vam bili izkazali kaj podobnega. Učili ste jih moriti, zato so Vas njih roke umorile.“

„Prav imate,“ reče razbojniški glavar, „zaslužil sem svojo usodo; toda mora biti strašno, če bi imel v svojem bodočem življenju žeti plod vseh svojih slabih dejanj! Povejte mi torej, sveti mož, kaj naj naredim, da zmanjšam pezo svojih grehov, ki mi tlačijo prsa, kot ogromna skala?“

„Iztrgajte iz srca vso svojo maščevalnost; zadušite svoje zle strasti in napolni naj Vam dušo ljubezen do vseh bitij!“

„Storil sem mnogo hudega in nič dobrega. Kako naj bi ušel tej mreži bolečin, katero

sem si stkal sam s svojimi zlimi nagnenji? Moja karma*) me povede v pekel, ker nisem nikoli mogel najti pot do izveličanja.“

„Da, to je res,“ reče menih, „Vaša karma požanja v Vašem bodočem vtelesenju plod semena, katero ste razsipali. Kdor zagreši zla dejanja, sa ne ogne njih posledicam. Toda ne obupajte; vsak človek se more rešiti, če žrtvuje svojo individualnost. Za primero Vam povem povest o znamenitem razbojniku, Kandata po imenu, ki je umrl brez kesanja ter vstal znova kot demon v peklu, kjer je trpel najstrašnejše bolečine.“

*) Karma je indijski nauk o vzrokih in posledicah. Dobrim dejanjem sledijo dobre, slabim pa slabe posledice. Zato so učili indijski modrijani že mnogo sto let pred Kristusom: Ljubi svojega bližnjega, kot samega sebe. Ker pa verujejo Indijci, da človek pride večkrat na svet, pravijo da je usoda človeka na tem svetu posledica njegovih dejanj v prejšnjem življenju, in da je dobro in zlo njegovega bodočega življenja ravnotako odvisno od njegovega stremljenja, ogniti se zlu in delati dobro.

Ali ste že poslali naročnino
K 1-50 za celo leto

na naslov

Belokranjec, Gradac

Bela Krajina?

Pošljite takoj, če še niste. To malenkost lahko utrpi vsak. Priporočajte naš list tudi svojim znancem.

v sodu pri pravi toploti, prekipi že jeseni dodobra in se tudi čisti, posebno pa ostane vino mehko. V naših zidanicah in hramih se to kajpada težko zgodi, ker upliva jesensko hladno vreme na v sodu kipeči mošt in pretrga prezgodaj kipeaje. Ako hočemo na ta novi način pridelovati vino, morali si bomo postaviti posebne kipelne klopi ali pa si del sedanjih prezidati in postaviti v za kipeje določen prostor peč, s katero lahko uravnavamo za popolno in pravilno vrenje potrebno toplino (12—15° R). Kdor nima v kletih starega vina, lahko dene tudi v sedanjo klet peč in jo v potrebi zakuri. Ako pa nimamo kipelne kleti, zadostovalo bo pač za sedaj to, da ne pustimo mošta predolgo v kadi, zadostovalo bo tako kipeje 1—2 dni, pri tem bo vino dobilo nekaj čreslovine, pa vendar ne preveč. Da se zabrani grenkoba vina, morali bomo grozdje rebljati t. j. peclje od jagod odločevati. — Natančneje se lahko pouči vsak iz vinogradniških in kletarskih knjig (Umni kletar, Novi vinogradnik itd.)

Da bomo z manjšimi stroški mogli na zunaj prodajati naše vino, moramo se združiti. V ta namen ustanoviti je vinarske zadruge in sicer vsaj dve, jedno za Črnomeljski sodni okraj s Semičem, drugo pa za Metliški sodni okraj. Za Črnomeljski okraj je že taka zadruga osnovana in registrovana in začne v kratkem delovati. Začetek bo seveda težak in razvoj počasen, toda če se ne vstrašimo, upati je, da bodo take organizacije jako dobro uplivala na prodajo, in pa pravilno pripravljane vina. Zadruga imajo skrbeti, da se dobe odjemalci vina, skrbeti imajo pa tudi zato, da vinogradnik vino pravilno in dobro pripravi in spravi, v sili pomoči imajo zadrugnikom s predplačili (do 60%) in s tem, da ali vino od vinogradnikov prevzamejo in v skupni kleti spravijo in pravilno ž njim ravnaajo, ali pa da pokupijo od zadrugnikov že grozdje in ga same dajo izprešati. Glavno je torej, da vinogradnik, ki je v stiski, ni prisiljen mošta ali vina dajati za slepo ceno in da se nastavijo primerne in jednake cene. Vinogradniki, oklenite se takih zadrug in pomagajte si med seboj, vse se dandanes združuje in organizira po geslu: V slogi je moč.

I. belokranjska vinarska zadruga imela bo v začetku sedež v Črnomlju, sedež se pa v potrebi lahko prenese tudi v vinorodne občine. V kratkem vršil se bode najbrže v Kotu pri Semiču otvorilni shod, kjer se bodo začeli sprejemati člani zadruge. Čas in kraj naznanil se bode pri cerkvah.

Kmetje, pogledimo izza domačega plotu v širni svet!

II. Posledica slabega državnega in deželnega gospodarstva na kmeta.

V prvem članku so nam pokazale številke iz državnega gospodarstva tako grozno sliko v bodočnost, da ni pričakovati drugačnega konca, kot bodisi da bi se vse to gospodarstvo postavilo popolnoma na nove podlage, bodisi da pride strahovit gospodarski polom, zlasti v kakem slučaju vojske.

Rekli smo, da tudi pri deželah ni nič boljše. Kranjska ima n. pr. pol milijona gld. oziroma čez 1 milijon kron primanjkljaja. Navedemo naj danes glede tega nekaj besedi iz članka, ki ga je spisal v 99. št. Slovenca dne 30. mal. travna l. l. dež. odbornik gosp. dr. Lampe pod naslovom Denarni položaj kranjske dežele:

„Naš deželni proračun za l. 1908. nam izkazuje stroškov 4,453.072 K, katerim stoje nasproti dohodki v višini kron 1,310.124. Primanjkljaj je torej 3,142.948 kron.

Za pokritje tega primanjkljaja imamo: naklado na pivo v znesku 230.000 K, 40% doklado na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa v znesku okroglih 400.000 K, in 40% doklado na neposredne davke, ki jo proračunavamo na 1,446.248 K, kar pa niti oddaleč ne pokrije pravega primanjkljaja.

Končni letni primanjkljaj, za katerega ni nobenega pokritja, znaša 1,046.700 K!

Pri okroglih štiri in pol milijonih stroškov znaša primanjkljaj čez en milijon. To se pravi, da ena cela četrtnina vseh deželnih izdatkov nima nobenega pokritja v dohodkih!

Ako torej sedanja uprava čisto nič novega ne stori, ampak ostane samo pri starih izdatkih, in ako ne bi novi deželni zbor sklenil nobene nove naprave, imamo vsako leto en milijon kron izgube, ki pada na deželo kot dolg in se neprestano množi, dokler je s svojo težo ne uduši.

Pa tukaj moramo opomniti, da so izdatki jako nizko proračunani in se še ne ozirajo nič na razne izdatke, ki se jim ne bo mogoče izogniti, da se le deželna uprava sama toliko izpopolni, da bo mogla zadosti vsem naraščajočim potrebam. In samo za te potrebščine ne bi zadostovalo 100.000 kron, ki se jih še nisem upal postaviti v ta račun, a ki gotovo pridejo. Če se bo proračun parlamentarno reševal, bodo morali priti poslanci s svojimi krajevnimi potrebami, in tedaj se bo ta prvotno proračunani primanjkljaj seveda še izdatno povečal.“

Zaradi teh žalostnih razmer so bili letos sklicali na Dunaj konferenco, kjer pa niso prišli do nikakega zaključka, kako deželam res odpomoči. Sedaj hoče država naložiti nov davek na žganje, katerega en del odstopi deželam. Toda to ni mogoče imenovati pomoč, to je le krpanje, ker skuša odpraviti posledice, pušča pa vzroke naraščanja dolga.

Da temu stanju more odgovarjati gospodarsko stanje občin je jasno. Tudi občine ne vedo ni naprej ni nazaj; in sicer od najmanjše kmečke do najbogatejše mestne. Ob-

čina mesta Prage ima namreč toliko dolga, da pride tega dolga na vsako hišo v Pragi po 20.000 kron. Če bi mesto ne moglo dolgov več zmagovati, bi v Pragi vsak hišni posestnik moral plačevati toliko mestnega dolga.

Kakor gospodarji država, dežela in občina, mora gospodariti tudi posameznik, ker v teh treh organizacijah ne more najti nikake gospodarske opore. Vse te tri organizacije povzročajo državljanom le stroške, davke in naklade. Zato se kaže tudi v gospodarstvu posameznika isti pojav, namreč — dolg.

Znana stvar je, da se govori n. pr. o dolgovi častnikov in uradnikov kot o stvari, ki postaja za ta dva stanova tako težavna, da se čujejo glasovi, naj bi jim priskočila država v pomoč.

O gospodarskem položaju delavstva spregovorimo pozneje.

Pred vsem nas bo zanimalo nekaj številke o kmetiji.

V Avstriji je bilo preteklih 25 let prodanih nasilnim potom 220.000 kmetij. Dolgovi, s katerimi so bile te kmetije obremenjene, so znašali 1400 milijonov kron, dočim se je skupilo za prodana posestva samo 854 milijonov.

L. 1895. n. pr. je bilo sodnijsko prodanih 14.089 kmetijskih posestev; njih pavšalna vrednost je znašala 60,310.680 kron, zadolžena so bila za 75,980.116 kron a skupilo samo 45,601.234 kron.

Kaj nam kažejo te številke? Kmetjska posestva so prvič prezadolžena, to je, posojila znašajo mnogo več, kot znaša njih cenilna vrednost. A ne samo to. Vsa ta posestva so bila prodana za 1/4, pod cenilno vrednostjo. To kaže vso mizerijo kmetjskega stanu, kaže, da kmet potrebuje vedno več denarja, a zemljišče izgublja vrednost.

Ravnatelj kranjske kmetijske družbe g. Pirc je izračunal svoj čas, da se kranjski kmetje zadolže vsako leto za 5 milijonov več. Da se torej izračunite, kdaj pridejo vsi kranjski kmetje na boben.

Odkod ta pojav, da se je za zadolžena posestva izkupilo mnogo pod cenilno vrednostjo? Kmetija propada, kmetovanje se ne izplačuje, ljudstvo beži v mesta, zato zemlja izgublja svojo vrednost. O tem prihodnjič kaj več.

Danes pogledimo na kratko, kakšna usoda čaka v mesta hiteče kmetjsko prebivalstvo. Usoda mestnega proletarijata.

Če štejemo na vsako teh 220.000 kmetij, kar jih je prišlo na boben zadnjih 25 let v Avstriji, samo po 5 ljudij, pomeni to 1 milj. prebivalcev, ki so se spremenili iz neodvisnih kmetov v tovarniške delavce, v moderne sužnje denarja in bogatih tovarnarjev.

A kakšna je ta usoda? Prostor nas sili, da označimo to le na kratko.

Vsled vednega priliva kmetov v mesta, se na eni strani množi v mestu število delavcev, ki zbijajo eden drugemu cene, na kmetih se pa vedno bolj manjša število kupovanja zmožnega prebivalstva. Tovarna ne dela zaradi potreb, temveč radi denarja. Čim slabše so plačani delavci in čim slabše naseljene kmetije, tem manj je odjemalcev. Ko

tovarne nekaj let le izdelujejo in izdelujejo, napoči čas, ko jim zmanjka odjemalcev, ozir. zmanjka odjemalcem denarja.

Sedaj pa nastane takozvana gospodarska kriza.

Tovarne imajo polna skladišča blaga, začno odpuščati delavce, odjemalcev je zopet manj i za tovarne in za kmetske izdelke, najslabše tovarne začno propadati, propadajo, od delavcev živeči obrtniki in trgovci, propadajo zopet tem surovine prodajajoči kmetje, ki se preselijo v mesto, pomnože bedo, znižajo delavske plače, in tako gre to naprej.

Take gospodarske krize se redno vsakih par let ponavljajo.

In sicer je mogoče trditi: čim bolj se množe tovarne, čim bolj propada kmetija, tem hitrejši si bodo sledile gospodarske krize, tem bolj negotova je gospodarska usoda od zemlje odtrganega in v mesto preseljenega kmeta, delavca.

Sedaj še nekaj vzgledov o teh gosp. krizah.

Znana je pač vsem sedanja Amerikanska kriza. 5 milijonov ljudi je prišlo v nji ob kruh. Kaj pomaga kmetu delavcu v Ameriki nekaj boljši zaslužek (ki je pa tako trd, da vzdrži človek le nekaj let), če je pa nestalen, če ne more računati z njim več, kot par let, če nato sledi nekaj let pomanjkanja, kjer se prejšnje porabi, da ne ostane drugega kot dolg?

Ta kriza se bliža grozeče tudi nam. Poglejmo nekaj številc o nastajajoči krizi na Nemškem. Vestnik nemškega urada za delo objavlja pregled o brezdelju med člani v nemških strokovnih delavskih društvih za prvo četrtletje 1908. Poročilo povori o 58 strok. organizacijah, ki so imele 1,351.235 članov delavcev. Od teh jih je bilo brez dela 119.088 delavcev 1,813,990 delav. dni. Podpora je dobivalo od teh 72.667. Na vsakih 100 delavcev jih je bilo torej po 99, to je vsak deseti delavec na Nemškem je bil brez dela. Podpora so izplačale tem delavcem nem. strok. zveze v prvem četrtletju 1,831.580, za 699.746 mark več, kot v 4. četrtletju l. 1907. Takrat je bilo število brezdelnih samo 80.717, od katerih jih je bilo podpiranih 43.944 in to 741.879 dni. Kot vidimo, se na Nemškem kriza že pojavlja.

Toda te znake imamo že tudi bližje. Pojavljajo se tam, kjer je v Avstriji industrija najbolj razvita, na Češkem. List „Hospodářský Svět“ piše pod naslovom „Znamenja gospodarske krize“, tole:

„Pražska razstava je izredno poživila gospodarsko gibanje pri nas, toda pod tem prehodnim razvitkom že bobni strašni grom bližajoče se gospodarske krize. Ta grozovita posledica vsakega gospodarskega procvita v današnjem družabnem redu, ki prihaja za dobo konjunktore (dobro stanje) kot v abecedi za a sledi b, se bliža z železno potrebo zakona kot katastrofalen vihar, proti kateremu je zastoj vsakoršna pomoč. Gospodarska kriza v tujini sili avstrijska podjetja, zlasti izdelovanje razkošnih predmetov, da zmanjšujejo izdelovanje. Steklarne v Haidi so zaradi izostalnih ame-

riških naročil ter zmanjšanja izvoza v Indijo in Kitajsko zmanjšale svoje izdelovanje za 15 — 20 %. Kartel (tovar. zveza) stekla za zrcala je sklenil zaradi slabih naročil z Amerike in Anglije zmanjšati izdelovanje. Jabloneška steklarska obrt trpi zaradi pomanjkanja izvoza. Tirolska čipkarska obrt je ravno v teški krizi, zaslužek delavk je padel na polovico. V Rudogorju vlada strašna beda v rokovičarskem obrtu, kateri je sledila znatna omejitev v izdelovanju zaponk.

Tudi v velikih, odločujočih panogah veleobrti se pojavljajo negoljufiva znamenja, da izginja doba lepega razcvita zadnjih let, in mesto nje se oglašča kriza. V tkalski veleobrti padajo cene, in dodelujejo se že samo še naročila od lanskega dobrega leta. Enak položaj je po predilnicah za bombaž. V kožarstvu so znamenja bližajoče se krize še jasnejša, ker izvoz silno pada, in tudi domača poraba je manjša; tovarne za podplate so zmanjšale izdelovanje za celo četrtino. Posledice vsega tega se najbolj kažejo v strojništvu. Ponehavajo zlasti naročila za tekstilne in pivovarske stroje. Tudi na lesnem trgu je padla poraba in v železarski veleobrti je najboljši dokaz za oslabiljenje izdelovanja dejstvo, da si železarnarje dajejo za izdelovanje rok samo 7 — 8 tednov, dočim so si stavile za izvršitev naročil lani rok 12 — 14 tednov. Od premo-govnikov doslej čutijo ponehanje procvita samo ostravski.

Tako se pojavljajo znamenja bližajoče se krize na vseh straneh. Delavci zasledujejo ta znamenja z največjim strahom. Gre se tu za tisoče eksistenc in za tisoče rodovin. Nastop krize pomeni brezdelje, lakoto in bedo, pomeni katastrofo. Noben od teh stotisočev izmučenih proletarcev ne ve, če ne padejo prvi udarci krize baš na njegovo glavo, če ne bo on med prvimi žrtvami. Žalosten pogled v bodočnost.

Res žalosten pogled v bodočnost industrijskega delavca, ki je po večini od kmetije odtrgan kmet. A ta nevarnost je tudi za nas slovenske kmete z vsako tovarno večji, bližji. Zato je brezvestno ščuvati kmeta proti kmetu, naj ne čita kaj se godi po svetu, ščuvati ga, naj se ne da podučiti, kake nevarnosti mu prete, in kako se teh nevarnosti skuša rešiti kmet in delavec po širnem svetu, le brezvestnež ali neumnež more trditi: „nič ne poslušajte, kaj bodo nas stare kmete gospodarstva učili.“

Kmetje, premislimo te grozne številke, premislimo, da gre v Avstriji vsake četrt ure eno naše posestvo na kant, recimo s Kristusom: „Bratje, ljubimo se med seboj“, to je kmetje združimo se!

Zadružništvo.

Učimo se varčnosti!

Star pregovor pravi: „Kdor kupuje česar ne potrebuje, ta prodaja kar potrebuje“. Ta pregovor pa mi kmetje mnogokrat premalo upoštevamo. Nekateri so baš taki, kakor majhni otroci. Vse kar vidijo v prodajalnici, vse bi radi imeli. Tak človek

sploh ne premisli kaj je denar vreden. Brezmiselno in brez potrebe troši več, kakor je potreba. Posebno naša mladina troši preveč rada. Vzrok temu so stariši, ki jo niso učili varčnosti. Ko bi stariši navajali mladino varčnosti, bi se ta prinčila bolj uvaževati denarno vrednost in bi ne trošila denarja tako lahkomišlino, kakor ga troši. Z varčnostjo pa raste blagostanje vsakega posameznika in člega naroda.

Ne zadostuje pa denar le doma shranjevati. Denar naj rodi denar. Vsak pameten človek naloži svoj prihranek v hranilnico. Hranilnica mu denar spravi, vrhutega mu pa še po 4% do 4½% plača obrestij.

Tu poreče čitatelj: „Da, kdor ga ima, ga lahko da“. Da, kdor ga ima ga lahko da in tudi ti ga imaš toliko, da bi ga lahko dal. Ali ti me zavrneš: „A kaj bom dajal; 5 K imam, tega se ne splača djati v hranilnico“. Ne tako, dragi sosed! Ko bi ti dal 5 K v hranilnico, bi gotovo kmalu nanesel še drugih 5 K in imel bi jih potem že 10 K. Vedi, da iz malega raste veliko, da dá kamen do kamna palačo in zrno do zrna pogačo. Ako se ti ne smili vinar, nikdar ne bo tvoj goldinar. Le pomisli, koliko vinarjev potrošiš po nepotrebnem. Nekaj bi prav lahko tudi ti pričeval za stara leta. Toraj ti mi pritrđiš, da bi bil lahko djal nekaj na stran. Tudi mi obljubiš, da boš odslej pričel male doneske devati v hranilnico. Opozorim pa te, da ne bodi tak, kakor je bil oni Ribničan, ki je rekel svojemu sinu: „Če sem obljubil saj nisem še dal!“ Ti moraš takoj, ko si sklenil, tudi storiti. Nesi svojih par kronc, ki jih imaš, takoj v hranilnico, saj to ti je sedaj tem lažje mogoče, ko imaš hranilnico skoraj pred svojim nosom.

Ne mislim pa hranilnico pod tvojim nosom. Če boš še več nosil v to hranilnico, ki je največja človeška trošilnica, boš vedno manj imel. „Odtrgaj si, kadar moreš od svojih ust, pa shrani za stara leta“, je pravilo modrih mož.

Ne zadostuje pa, kakor sem popred omenil denarja, doma hraniti. Pameten človek, ki ima denar, se skrbi iznebi in ga plodonosno naloži.

Moj sosed Tone ima 6000 K, kateri znesek pa vedno doma drži. Ko bi ta trmasta glava dala svoj denar v hranilnico, bi naš Tone dobil od te vsote 270 K obrestij. In ko bi teh 270 K zopet pustil v hranilnici bi od teh 270 K dobil koncem drugega leta 12 K 15 v obrestij. Po preteku dveh let bi toraj on dobil obrestij 552 K 15 v. Ali naš Tone nosi ta denar že celih dvajset let brezplodno v svoji denarnici. Namesto, da bi bil on imel danes samih obrestij od 6000 K že 5400 K, nima danes niti vinarja od tega denarja.

Pred par dnevi je prinesla moja kuma Neža 500 K v hranilnico, katero vsoto je ona vedno stiskala v vedni brigi in v neprestanem strahu doma že pet let. Ko sem ji povedal, koliko je ona na kvaru, ker jih ni takoj takrat dala v hranilnico, se je prijela za glavo in rekla: „Kaj 122 K 86 v bi danes imela jaz več? Mi kmetje res še rabimo veliko poduka in šole!“

Kaj sledi iz tega? Iz tega sledi, da pameten človek lahko dobro živi, bedak pa strada. Naš Tone bi bil danes lahko imel ne samo 6000 K ampak več kot 12.000 K in kuma Neža pa namesto 500 K, bi bila vložila v hranilnico 622 K 86 v.

Učimo se toraj varčnosti in vlagajmo svoj denar v hranilnico, kajti: „Denar rodi denar!“

Zdravstvo.

O škrlatici.

Ker je sedaj bolezen škrlatica v Beli Krajini zlasti v gradaški in podzemeljski občini močno razširjena in je za njo že kakih 12 ljudi umrlo, podamo glede te bolezni svojim bralcem nekaj navodil.

Škrlatica je nalezljiva bolezen, ki napada največ otroke med 3. in 10. letom; lahko pa zbole tudi mlajši in starejši ljudje. Bolezen se naleze s tem, da vdihava človek od škrlatičnih klic okužen zrak, in pridejo te klice v goltanec, kjer obsede in se razvijajo naprej. Bolezen se zanese bodisi naravnost po za škrlatico obolelih ljudi, ali pa po predmetih, s katerimi je prišel tak bolnik v dotiko. Bolezen je nalezljiva najbolj tačas, dokler ima bolnik izpuščaj, in pa posebno ko se lupi koža.

Bolezen je včasih tako nevarna, da pomre 30—50% obolelih.

Bolezen se razvija sledeče:

Otrok je par dni pred izbruhom bolezni slabe volje, truden in ga boli glava, ter ima malo vročine. Kmalu pa začne bljuvati, začne ga boleti vrat, vročina postane večja, vidi se navadno že od zunaj, da ima otrok otekel vrat. Čez par dni, navadno pa že drugi dan, se pokažejo na vratu močno rdeče pičice ali tudi večje lise. Te se hitro razširjajo po prstih, hrbtu, nogah in rokah, po obrazu pa le prav redkokedaj. Ko se ta izpuščaj do dobrega razvije, ima bolnikova koža podobo kuhanega raka. Koža v tem času srbi. Včasih se pokaže tak izpuščaj le na enem mestu in se lahko prezre. Izpuščaj traja lahko 4—8 dni in potem obledi. Nato se pa začne koža lupiti v podobi luskin, po rokah in nogah pa v celih cunjah. Koža se olupuje navadno v 3—6 tednih.

Najbolj so nevarne pri tej bolezni gute, ki se pokažejo začetkom bolezni, in pa vnetje obisti, ki pa nastopi proti koncu bolezni. Včasih je otrok videti že popolnoma zdrav, kar naenkrat pa začne bljuvati, po očeh, obrazu in nogah otekati, vode gre od njega malo in še ta je temno rdečkasta, lahko oteče tudi trebuh — otrok dobi splošno vodenico. Mnogo otrok umre od vnetja obisti, katerih posledica je opisana vodenica.

Kako se je varovati bolezni?

Bolni otrok se mora ločiti od zdravih. Ljudje, ki strežejo bolniku, se morajo preobleči, ako hočejo občevati s zdravim; otroci iz okuženih rodov in hiš ne smejo hoditi v šolo. Oboleli otroci smejo priti v dotiko s zdravim šele tedaj, ko se je koža nehala lupiti in so bili dobro vsaj z milom oprani. Bolnikovo perilo se mora ločeno zase prati v ženti.

Zdravljenje: Dokler ima bolnik vročino, mora biti v postelji, in za hrano je najbolje, če dobiva samo mleko, kvečjemu malo zakuhane juhe in mlečnih jedi. Meso sme dobiti tak bolnik šele v 5. tednu.

Otrok sme iz postelje, ko vročina poneha, oziroma ko se začne lupiti, ne sme pa še z zdravimi občevati.

Ko izpuščaj obledi, ko se začne koža lupiti, se sme otroka včasih v mlačni vodi okopati. Toda treba je paziti, da se ga ne prehladi, posebno ako bi se ga kopalo na prepihu. Bolnih otrok se ne sme preveč pokrivati; pokrije se jih toliko, da jih ne zebe. Sobe se mora zračiti; okna naj se odpira tako, da čez bolnika ne vleče prepih. Če dobi otrok vodenico, jesti ne sme dobiti drugega, kakor mleko in naj se ga vsak dan koplje v mlačni vodi (28° R) po 10 minut. Kopanje naj se opusti, ako gre od otroka za vodo kri posebno čista.

Dr. M—č.

Iz Bele Krajine.

V Dobljéh otvorijo dne 5. julija t. l. novomeški abiturijenti javno ljudsko knjižnico. Otvoritev se vrši v nedeljo popoldan ob 3. uri, ko priredi „Narodna čitalnica iz Črnomlja v ta namen pri Stoniču veselico s petjem in godbo. Ob priliki otvoritve govori abit. Epih o koristi knjig in namenu javnih ljudskih knjižnic. Ta dan praznujemo obenem god slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, ki sta razširjala med slovanskimi narodi s sveto vero tudi omiko in prosveto. Upamo, da se zbere cela Bela krajina, staro in mlado; kmet in gospod v prijateljski družbi. Pokažimo svetu in sebi, kako živo tli v nas zavest slovenske narodnosti in hrepenenje po izobrazbi, ki nas vodi do blagostanja.

Iz Semiča. Ko so ljudje čitali v zadnji številki članek o državnih dolgovih, so se čudili češ: „Mi smo mislili, da dajejo tisti gospodje poslanci iz svojega žepa podpore. Sedaj pa vidimo, da kmetje podpore plačujemo sami sebi v obliki davkov, samo hvaležni moramo biti tuji gospodi zanje tako, kot bi jih oni dajali iz svojega“. Kot je videti, je ljudstvu deželna in državna uprava popolnoma tuja stvar. Volitve poslancev, ki naj bi nadzorovali drž. gospodarstvo, bi imele šele tedaj res pomen, če bi vsak volilec napravil izpit o temeljnih pojmih iz državoznanstva.

Iz Metlike. Odbor za proslavo slovanskega narodnega praznika sv. bratov Cirila in Metoda v Metliki priredi v nedeljo dne 5. julija 1908 v gostilni Makar velik koncert, srečolov in šaljivo pošto, pri katerem sodeluje oddelek vojaške godbe pešpolka št. 96 barona Catinelli iz Karlovca. Začetek ob 4. uri popoldne, vstopnina za obitelj 3 K, za osebo 1 K. Čisti dohodek namenjen je za sokolski prapor Belokranjskega Sokola v Metliki. Koncert se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabimo vse prijatelje in znance. Odbor.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb, ki se je osnovalo

v Črnomlju po inicijativi g. sodnika Fajfarja, priporočamo vsem svojim čitateljem v upoštevanje.

Glasovi o jubilejnim sprevedu. „Gorenjec“ v Kranju piše: Dobiček od celega spreveda imajo edinole Dunajčani; udeležilo se ga je v prvi vrsti plemstvo in bogatejši sloji prebivalstva. — Naše slovensko kmetsko in delavsko ljudstvo pa nima od izpreveda ničesar, kvečjemu grenko čuvstvo, da se v jubilejnim letu teptajo njegove pravice drznejše, ko kdaj poprej in da se dobi za take slavnosti denarja dovolj, za njegove potrebe in koristi pa ni nikjer dobiti vinarja. Koliko dobrega bi se storilo s stotisoči, morda več kot milijonom kron, katerega je požrl ta izprevod? Slovenski pisatelj Meško, ki je župnik na Koroškem in ki se je udeležil romanja v Lurd, je takega mnenja o trditvi tistih, ki pripovedujejo, kakega pomena bo jubilejni sprevod za nas Slovence: „Zdaj vabijo najlepšo našo mladino na Dunaj, češ tako se povzdigne promet s tujci, ko vidijo te krasne slovenske cvetke. Z živimi vadami gredo loviti tujih lahkoživcev, večinoma pač židov! V resnici z neverjetno slepoto udarjen zarod. Da pri takšnih kupčijah naših „idealnih“ voditeljev še živimo, je res čudo, ki ne vem, kam bi ga zapisal“.

K. K. Bezirksschulrath in Tschernembl je tako predrzen, da žali občinstvo z samonemškimi dopisi. Škandal, da se godi kaj takega v popolnoma slovenskem okraju. Zahtevamo, slovensko uradovanje, komur diši slovenski kruh, mu bo že dišal tudi naš jezik, drugače naj se pa pobere, odkoder je prišel. Glej § XIX. avstr. osnovnih državnih zakonov!

Požar v Butoraju. V članku o požaru v Butoraju dne 5. t. m. v zadnji številki se je vrinila pomota. Škode je 600.000 K, zavarovalnine pa ne 74 tisoč, temveč samo 7400 kron, tako da je več kot 50 tisoč nepokritih. Ker bo letos radi suše še tako hudo, so ubogi Butorajci tem bolj podpore potrebni. Zlasti pričakujemo, da vsi tisti, ki so bili na Dunaju na zabavi, ne pozabijo svojih bratov v nesreči, in da jim dajo v podporah vsaj toliko, kolikor so zapravili na nemškem Dunaju. — Cesar je naklonil Butorajcem K 2000 — podpore iz svoje blagajne.

Belokranjci in naš list. Kot dokaz, kako zanimanje vlada med Belokranjci v tujini za napredek v domovini, naj služi pismo, ki ga je pisal naš rojak iz Amerike: Murray Utah, June 17, 08. „Belokranjec“ Gradac Kranjsko! Cenjeni gospod in rojak! Ravno danes sem prejel od prijatelja iz Chicage „Belokranjca“ št. 4. Veseli me, da so se končno tudi Belokranjci zbudili iz spanja, ter se začeli zanimati za napredek in prepotrebni gospodarski razvoj. Veseli me tudi to, da se je rodil „Belokranjec“ ravno v Gradacu, v vasi kjer je bil tudi moj nekdanji dom. Častitam Vam tudi iskreno na ustanovitvi kmetske hranilnice v Gradacu, želeč Vam obilo uspeha! Tem potom Vam pošiljam tudi poštno nakaznico za K 250 kot naročnino na „Belokranjca.“ Upajoč, da bode „Belokranjec“ deloval neustrašeno za

resnični napredek belokranjskih kmetov Vas srčno pozdravljam Vaš za napredek vneti M. Žugel, Box 202 Murray Utah U. S. Amerika.

Svoji k svojim. Opozarjamo na oglas našega rojaka Lozarja Josipa, kamnoseka v Gradacu, ki izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. Rojaki, podpirajte domačina in ne dajajte zaslužka tujcem.

Občni zbor c. kr. kmet družbe kranjske vrši se v četrtek, dne 9. julija t. l. ob 9. uri dop. v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. — Kdor more, naj se ga udeleži!

Crnomaljka: „O narodni noši.“

Pri vsej naravni lepoti naše Bele krajine pogrešamo vedno bolj nekaj, kar ji je dajalo šele pravo lice in ime, namreč:

Belokranjsko narodno nošo.

Lepa pomladanska nedelja, vse v cvetji, vse zeleno, modro nebo nad vso krasoto. Zvonovi se oglase, vse hiti v božji hram, človeka kar nekam dvigne, gledajoč mimo-idoče, kako se strinja tudi njih zunanost z vso prerajeno naravo. Skupina rudečeličnih kmetijskih deklet pride mimo, njih obleka se blišči v nežni beloti, široka prostrana krila, beli rokavi, enak predpasnik, na glavi pa ruta v lepih, različnih bojah, zares: žive spomladanske cvetlice. — Tudi otroci, žene in starke, vsi belo oblečeni. — Pa ne samo za nedelje in praznike, ampak tudi za delavne dneve, je bila takšna obleka narodna. — O vročem poletnem času, kako dobrodejno je uplivala bela obleka pri napornem delu. — Bela barva že sama na sebi najbolj odbija solnčne žarke, obleka pa, kakor se vidi po kroju, odvrta tudi silno vročino, ker je vse bolj ohlapno in se života ne prijemlje preveč.

Še ena slika. — Vedno bližje in bližje se slišijo glasovi godbe, vse vzklika „Svatba gre!“ In zares se premika nekaj sprevod mimo nas. „Kje je pa nevesta?“ vprašam, ker ne vidim nobene belo oblečene! — Kaj, to je nevesta, se začudim, kajti edino venec na glavi je mal znak najodličnejše osebe v tem sprevodu, vse drugo na njej je našušmarjeno, bolj primerno za predpust, kakor pa za tako imeniten dan. — Ni je več videti belokranjske neveste kakor nekdanj.

Predočimo si mlado dekle, lepe zunanosti, na dan njene poroke. — Vse belo na njej, glavo ji pa kinča umetno napravljen nakit, imenovan naplet, katerega rudeči trakovi vise po hrbtu, doli do pasu. — Belo in rudeče, kako se je to ujemalo.

Nazaj k prvotnemu, kar je bilo res lepo in slikovito!

Pred dvema leti so ponovili po večletnem odmoru narodno „belokranjsko kolo“. Cvet črnomaljskih deklet v nekdanji meščanski narodni noši nas je razveselil pri tem nastopu. Kratko barvasto krilo na moderc; beli široki rokavi; črn predpasnik; ob strani enak svilnat trak s pentljo, ki je vihrala veselo po zraku; okolu vratu svilnat robec z resami, navzkriž položena; spredaj šopek lepo duhtečih, svežih cvetlic; svetlo rudeče nogavice in črni čevljički.

Vsem gledalcem je bila všeč narodna noša in navduševali so dekleta, naj bi se začele splošno zopet tako oblačiti, kakor je

bilo to nekdanj. — Zastonj vsaka beseda, en par nedelj popoldne se je še tu pa tam katera tako napravljena videla, sedaj pa nikoli več, sram jih je tega, kar je nekdanj običajno bilo. Raje hodijo v vseh mogočih nepripravnih oblekah, kakor pa v tej, katera se jim poda tako izvrstno. Nazaj k lepim narodnim nošam. Ravno s tem pokažite vse, da ni potreba posnemati tujce, da ste samostojne, kar se pa najbolj izkaže, kakor že omenjeno, da se z vso vnemo začnete zopet oblačiti v narodne obleke. Naloga vsacega naj bi bila, vspodbujati, posebno mlada dekleta, naj bi se začele vsaj nekaterikrat belokranjsko oblačiti; uradniške in druge gospe naj bi svoje hčerke tudi tako oblačile, v zgled kmečkim dekletam, da bi te, vsled tega zadobile večje veselje do svoje noše. — Sicer če bo šlo tako naprej kakor dozdej, se s časom več vedelo ne bo odkod ime „Bela Krajina“.

Ne v Ameriko!

Začenjala se je pomlad, vse je vrelo zopet veselja polno ven na polje, začenjalo se zopet delo, ki naj prinese kmetu zaželjenega sadu. Mlado in staro je hitelo na polje, vse delalo z neko naglico. Z radostjo in z veseljem srcem gleda človek na to množico teh krepkih, veselih ljudi, ki polnijo polja ter s sinovsko ljubeznijo obdelujejo mater zemljo, kajti to so zdravi, krepki ljudje — to so sinovi naše zemlje in nehote pridejo tu na misel vsakemu Slovincu Murnikove besed: „Slovenec sem — in kdo je več“. Take ni enake misli so se me polaščale, ko ko sem potoval po lepih gorenjskih krajih in opazil vse to. Vračal sem se zopet po dolgem času v Belokrajino. Pomlad je bila zopet — čas je prišel, ko začne vse skrbeti za svoj obstanek, za svoj zaslužek. Stopal sem po glavni cesti, sam, toda poln veselja, da sem zopet v dragem domačem kraju, videti sem hotel zopet naše krepko, vedno veselo belokranjsko ljudstvo videti sem hotel svoje brate.

Pomlad je tu — čas ko vse vre na polje, ko hiti vse v pravo naravo. Toda kaj pomeni to — stopal sem že dve, tri ure — toda na polju nikogar še, vse prazno, vse tiho, le nekoliko starcev in starih ženic se počasi pregiblje na polju ter se trudi še v starih letih za svoj košček kruha. Solnce je bilo že visoko — toda okoli mene vse tiho, nič ni bilo tistega življenja, ki sem ga po Gorenjskem opazoval. Ah — nekaj mi vstavi korak, nehote sem postal, srce se mi je skrčilo in nemo sem zrl nekoliko trenutkov te krasne belokranjske gričke. Da, da to je vzrok temu, ta šiba, ki tepe naše ljudstvo, Amerika! Nehote mi je prišel na misel prizor, ki ga sem videl še pred leti. Bil sem še majhen, v šolo sem začel komaj hoditi. Sedel sem zamišljen pred hišo na pragu, iz teh sanj me zbudi naenkrat glasen jok, ozrl sem se ter videl, kako se opira neka stara ženska na mladega človeka, ter milo joče. Milo se mi je storilo pri tem prizoru, da sem jo šel vprašat po vzroku. „Vidiš, dragec“, je rekla. „to je moj edini sin in sedaj gre v Ameriko, a doma ostanemo samo jaz in

moj mož, ki sva že oba stara, da se že komaj po konci drživa. Sedaj ne bomo imeli doma nič gospodarja, nobenega delavca“. Ta prizor mi je stopil tedaj nehote pred oči. Žalosten je bil, toda kaj ni to usoda vsega belokranjskega ljudstva? Ali ni to ona šiba, ki ga tako brezsrčno tepe? Žalostno je to, pa resnica. Na dnevnem redu so taki prizori v Beli Krajini, sto in sto mladih moči gre iz naših krajev v tujino, kjer nihče ne ve, kaj ga čaka. Doma puste svoje stare stariše in sorodnike, ki naj potem obdelujejo sami polje, namesto, da bi sami počivali na stare dni. Sto in sto ljudij gre v tujino, kjer mislijo, da bodo našli srečo, da bodo več zaslužili, kakor v domovini. Ali se jim pa to tudi zgodi? Gotovo ne.

Zapuste domovino in odidejo v tuje kraje, ki so jim popolnoma neznani, o katerih so slišali samo od daleč zvoniti, pridejo v te kraje popolnoma tuji, nezmožni jezika, ki se ga tam govori. Prvi agent, ki pride, jih pobere ter proda kam kakor živino, zapelje jih v kako tovarno, v kako jamo, kjer delajo za male krajcarje dan in noč, kjer zapravijo svoje zdravje, svojo prostost in pridejo navsezadnje brez krajcarja domov. Stariši doma čakajo, kdaj jim pošlje sin kaj denarja, toda nazadnje dobe pismo, kjer piše sin iz tujine, naj mu pošljejo za pot, ker bi rad prišel domov. A sin pride in ne prinese sabo družega, kot žuljave roke. Iz Amerike prinese roke, žuljave kot bi imel skorjo na njih, a niti krajcarja denarja.

Kmetje, ako bi vsi oni, ki so šli v Ameriko, doma tako delali, gotovo bi več zaslužili, kakor tam, in bili bi povrh še v domači zemlji, tako so pa odšli v tujino, tam niso nič zaslužili, doma jim je pa tudi prišlo gospodarstvo na boben radi slabega gospodarstva, a morali so se zastonj mučiti stariši, zastonj žena, zastonj sam, vse za — prazen nič.

Zatorej kmetje, ne v Ameriko! Tisoče in tisoče delavcev se je moralo sedaj od tam vrniti, ker niso dobili zaslužka in kruha. Vsak naj rajše dela doma, in gotovo si bo toliko zaslužil, kot v Ameriki. Pridno v roke delo doma! Več bo delavnih rok, več bo zemlja dala. A nato se pa združite v zadrage in spravite s pomočjo zadrug svoje pridelke sami v denar. Kar je znal napraviti n. pr. danski kmet, to bo znal tudi slovenski.

V zadrugi in delu je naša rešitev!

Angleži in trgovski oglasi.

»Pri tej priliki je treba omeniti tudi vprašanje, kako naj trgovec oglasa (inserira), da doseže željeni vspeh, a tu moremo opozoriti zlasti na angleškega trgovca.

Na Angleškem je smisel za praktično in koristno oglašanje, kot je splošno znano, najbolj razvit, kar je brez dvoma tudi glavni vzrok, da je ovladala angleška trgovina skoro celi svet. Praktični način kako Angleži oglašajo, popisuje nek angleški list takole:

»Angleški trgovec ponovi oglas vsaj 10 krat ter smatra manjše število objav za brez pomena. On računa takole: 1. oglasa čitatelj sploh ne vidi, 2. oglas vidi, toda ga ne čita, 3. oglas vidi in čita, pri 4. oglasu se vstavi in pogleda po cenah, pri 5. oglasu ti še piše oglaševalcev naslov, pri 6. oglasu se o oglasovi ponudbi že pogovarja z rodovino ali prijateljem pri 7. oglasu se že odloči, da stvar kupi, pri 8. oglasu hiti k trgovcu, pri 9. oglasu že pripoveduje o svojem nakupu, in pri 10. oglasu pa že kupujejo tisti, katerim je o nakupu pripovedoval«. Tako pišejo »Lupecké Listy«, katere izdaja znana Vydova tovarna v Pragi. Slovenski trgovec in obrtnik, posnemaj svojega bogatega angleškega tovariša, pojdi in tudi ti tako stori:

Naroči oglas v »Belokranjcu«.

MALI OGLASI

za tristočno petit-vrsto 15 v,
za plačujoče naročnike lista
10 vin.

Oglas.

Za vsebino oglasov uredništvo ne prevzema nikake odgovornosti.

MALI OGLASI

za tristočno petit-vrsto 15 v,
za plačujoče naročnike lista
10 vin.

Dr. ED. VOLČIČ v Novem mestu (Kranjsko),

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige:

- 1. Civilnopravni zakoni** (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskimi in hrvaškimi stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vez. knjiga K 8.—
- 2. Odvetniška tarifa**, določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel). 1906. Broširano K 1-80
- 3. Zakoni o javnih knjigah**, zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60
popolno v platno vezana K 8.—

- Ponatisi iz knjige pod točko 3.:
- 4. Vzgleđi predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovna in vpisna . . . Broš. 1 K
 - 5. Kolkovna in vpisna** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obsek za na steno 60 h.
- Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“:**
- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K—40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici K 80.—

- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K—80
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zložbi zemljišč**. 1908. Mehko vezano K 2—
- Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari**. 1908. Mehko vezano K—80
- Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštenu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin., poštnine v gotovini ali poštinih znamkah.

MALI OGLASI.

Dva mizarska pomočnika in enega vajenca sprejme Mikulič Rudolf, mizar na Vinici.

Kolarskega učenca išče Fran Šober, kolar v Kloštru pri Gradacu. Učenec mora biti star 14 let, precej krepke rasti in poštenih staršev.

Mizarskega pomočnika in učenca sprejme Josip Judnič, mizarski mojster. Stranska vas pri Semiču.

Prima bravšvajgske klobase

kila 1 K 40 v.

in vse najfinejše dunajske vrste klobas in salam

pošilja po pošt-nem povzetju **Jože Mauersperger** Dunaj XVIII/1 Währingerstr. 77.

Peč se vam nikdar ne podere

če jo kupite v moji zalogi.

Izdelovanje in zaloga peči vseh velikosti in slogov kmečke in visoke, secesijon itd.

FRAN PILETIČ, Gradac.

Rudolf Mikulič
mizar na Vinici mizar
izdeluje vsa mizarska dela po nizki ceni
in priporoča svojo veliko zalogo suhe robe.

Podpisani se priporočam slavnemu občinstvu za vsa v mojo stroko spadajoča dela, katera se izvršujejo dobro in trpežno po primerno nizki ceni.

mizar **JOSIP JUDNIČ** mizar
• • Stranska vas — Semič. • •

Nagrobne spomenike, stopnjice, mejaše itd. izdeluje

JOSIP LOZAR, kamnosek
Gradac, Bela Krajina.

Išče tudi enega pomočnika in enega vajenca.

Prva češka

splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi ima svojo glavno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu. Ta družba zavaruje na življenje po najnižjih cenah in po najugodnejših pogojih.

Kmetске hranilnice in posojilnice v Beli Krajini.

Hranilne vloge sprejemajo od vsakogar. Posojila dajejo le svojim članom.

Za posojila se plača pri teh posojilnicah kolek po lestvici 1.

Za zneske		Kolek	
čez	do	K	h
—	150	—	10
150	300	—	20
300	600	—	40
600	900	—	60
900	1200	—	80
1200	1500	1	—
1500	1800	1	20
1800	2100	1	40
2100	2400	1	60
2400	2700	1	80
2700	3000	2	—
3000	6000	4	—
6000	9000	6	—
9000	12000	8	—
12000	15000	10	—
15000	18000	12	—
18000	21000	14	—
21000	24000	16	—
24000	27000	18	—

Za zneske čez 27.000 K se mora plačati za vsakih nadaljnjih 3000 K po 3 K več, ker je za znesek pod 3000 K plačati kot za celih 3000.

Gradac Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %
Posojila na poroštvo po 5 1/2 %

Člani morejo biti le prebivalci občin **Gradac, Griblje, Podzemelj in Vinji Vrh.**

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 2.—4. ure popoldne.

Stari Trg Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %
Posojila na poroštvo po 5 1/2 %

Člani morejo biti le prebivalci občin **Čeplje, Dol, Dolen a Podgora, Radence in Stari Trg.**

Uradne ure vsako 1. in 3. soboto od 9.—12. ure dopoldne.

Vinica Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %
na poroštvo po 6 %, na vknjižbo po 5 1/2 %

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vinice** in vasi **Gor. in Dol. Bojanci.**

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—10. dop. in četrtek od 1.—2. pop.

Vrh Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %
Posojila na poroštvo po 5 1/2 %

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vrh.**

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.